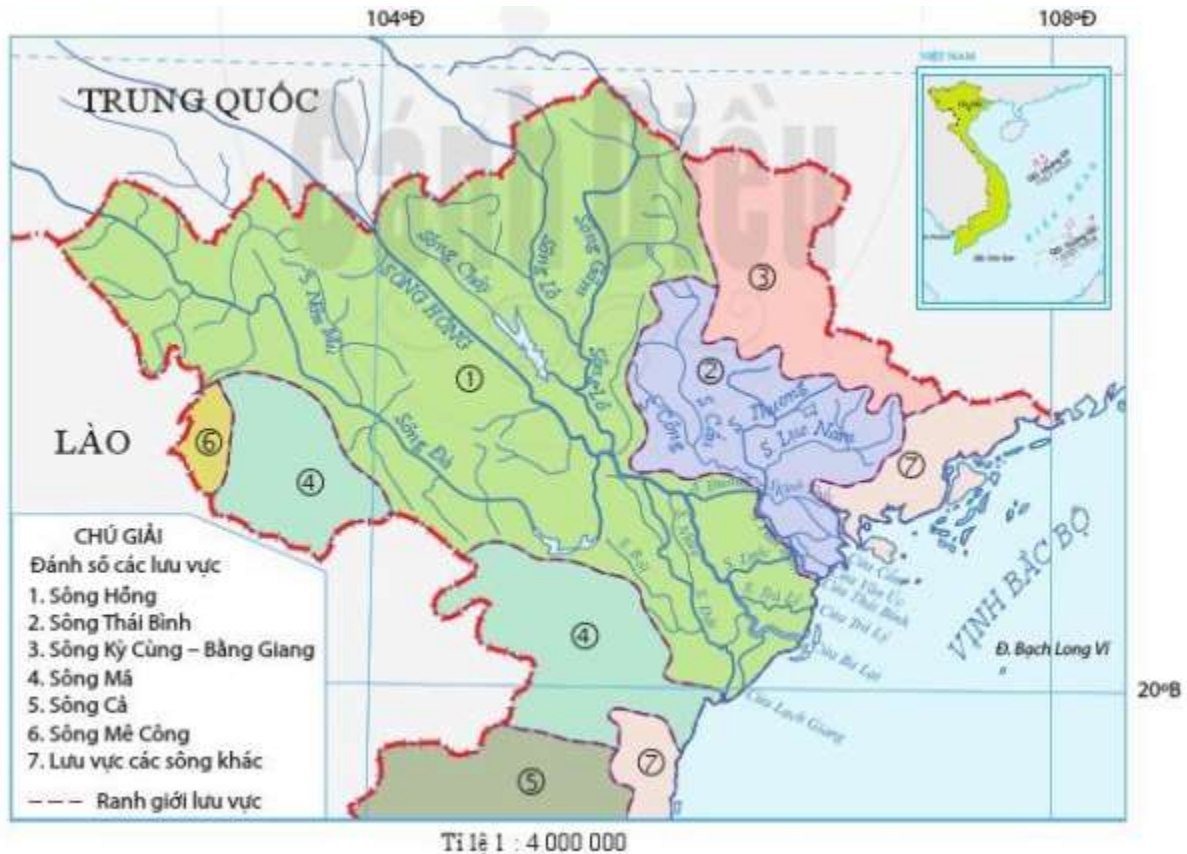


## Bài 18: Sông. Nước ngầm và băng hà

Trả lời câu hỏi giữa bài Địa 6 Bài 18 (Cánh diều)

**Câu hỏi 1 trang 167 Địa Lí lớp 6:** Quan sát hình 18.1, hãy kể tên một con sông là phụ lưu, một con sông là chi lưu của sông Hồng.



Hình 18.1. Bản đồ lưu vực sông Hồng và sông Thái Bình

**Lời giải:**

- 1 con sông là phụ lưu: sông Đà.
- 1 con sông là chi lưu: sông Trà Lý.

**Câu hỏi 2 trang 167 Địa Lí lớp 6:** Trình bày mối quan hệ giữa mùa lũ của sông với các nguồn cung cấp nước sông?

**Lời giải:**

- Các sông có nguồn cung cấp nước là mưa nên chế độ nước theo sát chế độ mưa, mùa mưa cũng là mùa lũ của sông.

- Một số nơi vùng ôn đới, nguồn cung cấp nước của sông là băng tuyết. Vào mùa xuân khí hậu ấm lên, tuyết tan nên thường có lũ vào mùa xuân và đầu hè.
- Một số sông nhỏ có nguồn cung cấp nước là nước ngầm hoặc hồ, chế độ nước khá điều hòa.
- Những sông có nhiều nguồn cung cấp nước, chế độ nước sông thường phức tạp, diễn biến của lũ khó lường.

**Câu hỏi 1 trang 168 Địa Lí lớp 6:** Tại sao phải sử dụng tổng hợp nước sông, hồ?

**Lời giải:**

- Phải sử dụng tổng hợp nước sông, hồ vì sẽ góp phần khai thác tốt nhất các giá trị của sông, hồ, đồng thời góp phần bảo vệ môi trường nước và phát triển bền vững.

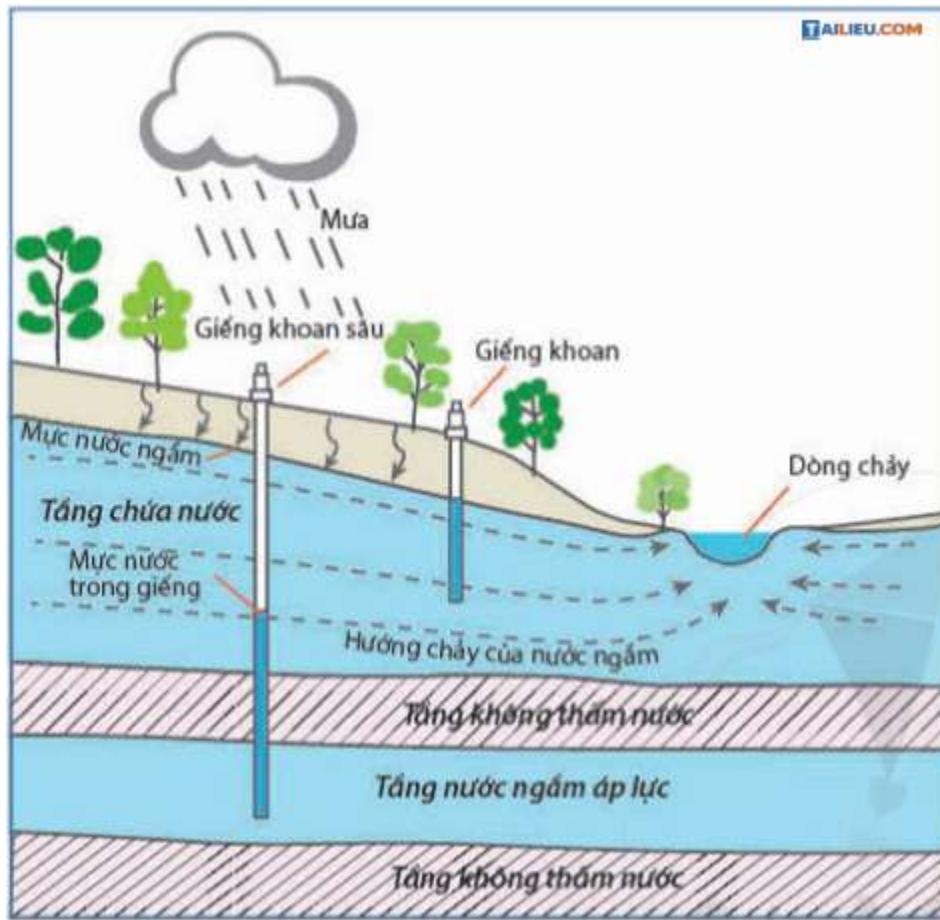
**Câu hỏi 2 trang 168 Địa Lí lớp 6:** Tại sao cần phải sử dụng tiết kiệm và bảo vệ chất lượng nước sông, hồ?

**Lời giải:**

- Cần sử dụng tiết kiệm và bảo vệ chất lượng nước sông, hồ bởi sông, hồ có giá trị rất lớn đối với con người. Sông, hồ là nơi cung cấp nước sinh hoạt, sản xuất; là nơi sinh sống của nhiều loại động vật, thực vật và là một trong những hệ thống đường giao thông, có giá trị về du lịch nghỉ dưỡng hay cả thủy điện... Nếu chúng ta không biết tiết kiệm và làm ô nhiễm nguồn nước sông, hồ thì sẽ ảnh hưởng rất lớn đến cuộc sống.

**Câu hỏi 3 trang 168 Địa Lí lớp 6:** Quan sát hình 18.2, hãy cho biết điều kiện để hình thành nước ngầm.

Tại sao cần sử dụng tiết kiệm và tránh làm ô nhiễm nước ngầm?



Hình 18.2. Sơ đồ tầng nước ngầm

**Lời giải:**

- Điều kiện để hình thành nước ngầm là:

+ Nước mưa hay tuyết tan ngấm xuống đất và xuống sâu qua các tầng đá.

+ Bên dưới tầng chứa nước là đất sét hoặc vật liệu mịn không có khả năng thấm nước (tầng không thấm nước).

+ Tầng nước ngầm nằm giữa hai tầng không thấm nước.

- Cần sử dụng tiết kiệm và tránh làm ô nhiễm nước ngầm vì nước ngầm có vai trò rất quan trọng. Nước ngầm được sử dụng nhiều trong đời sống và sản xuất. Đặc biệt ở các vùng khô hạn, nước ngầm trở thành nguồn tưới, biến càn hoang mạc thành những vùng nông nghiệp trù phú.

**Câu hỏi trang 169 Địa Lí lớp 6:** Hãy nêu tầm quan trọng của băng hà?

**Lời giải:**

- Băng hà giữ tới 99% lượng nước ngọt trên thế giới.
- Băng tan là nguồn cung cấp nước quan trọng cho nhiều sông lớn như: sông Hoàng Hà, Trường Giang, Mê Công...

### **Giải luyện tập & vận dụng Bài 18 Địa lí 6 (Cánh diều)**

**Luyện tập và Vận dụng 1 trang 169 Địa Lí lớp 6:** Hãy kể tên các bộ phận của một dòng sông lớn. Lấy ví dụ.

#### **Lời giải:**

- Sông lớn thường có: phụ lưu và chi lưu.
- + Phụ lưu là các sông nhỏ đổ vào dòng chính, cung cấp nước cho sông chính.
- + Chi lưu là các sông làm nhiệm vụ thoát nước cho sông chính.
- Ví dụ: Sông Hồng
- Phụ lưu: sông Đà, sông Lô, sông Chảy...
- Chi lưu: sông Nhuệ, sông Trà Lý,...

**Luyện tập và Vận dụng 2 trang 169 Địa Lí lớp 6:** Tại sao nói: Ở vùng khí hậu nhiệt đới, chế độ nước phụ thuộc vào chế độ mưa?

#### **Lời giải:**

- Khí hậu ở vùng nhiệt độ chia thành hai mùa mưa và mùa khô rõ rệt, nên nguồn cung cấp nước chủ yếu cho sông là nước mưa.
- Do đó, mùa mưa sẽ cung cấp nhiều nước cho sông và ngược lại mùa khô, sông được cung cấp ít, nên chế độ nước phụ thuộc vào chế độ mưa.

**Luyện tập và Vận dụng 3 trang 169 Địa Lí lớp 6:** Hãy cho biết một số biện pháp để hạn chế tình trạng ô nhiễm nước sông, hồ?

#### **Lời giải:**

- Xử lý rác thải, nước thải sinh hoạt đúng cách trước khi xả ra môi trường.
- Nước thải từ các khu công nghiệp, y tế cần phải xử lý cẩn thận, đúng theo quy định trước khi xả thải ra môi trường bên ngoài.

- Sử dụng tiết kiệm nước và biết tận dụng những nguồn nước tự nhiên như nước mưa.
- Hướng đến nông nghiệp xanh, hạn chế thuốc trừ sâu, diệt cỏ.
- Mỗi chúng ta tự giác nâng cao ý thức, trách nhiệm của bản thân trong việc bảo vệ nguồn nước sạch.

**Luyện tập và Vận dụng 4 trang 169 Địa Lí lớp 6:** Hãy lấy ví dụ để thấy được việc sử dụng kết hợp nước sông, hồ ở nước ta?

### Lời giải:

Ví dụ việc sử dụng kết hợp nước sông hồ:

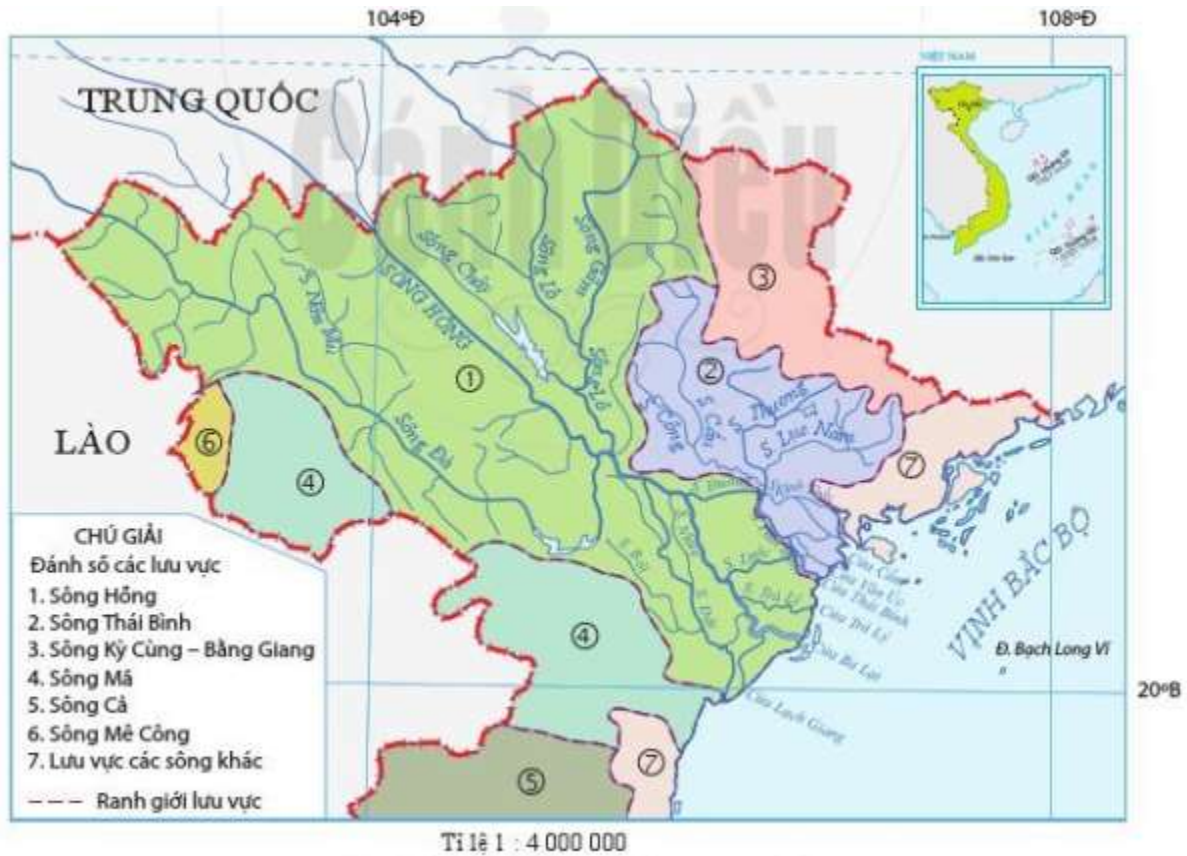
Việc xây dựng hồ thủy điện Hòa Bình trên sông Đà, ngoài mục đích chính để sản xuất điện, nước trong hồ còn phục vụ cho sinh hoạt, tưới tiêu, nuôi trồng thủy sản và phát triển du lịch.

## Lý thuyết Địa lí lớp 6 Bài 18 (Cánh diều)

### 1. Sông

#### \* Sông

- *Khái niệm:* Sông là các dòng chảy tự nhiên, chạy theo những lòng dẫn ổn định do chính dòng chảy này tạo ra.
- *Các nguồn nước cung cấp cho sông:* nước mưa, nước ngầm, hồ và băng, tuyết tan.
- *Một số đặc điểm của sông*
  - + Nguồn của dòng sông là nơi dòng chảy bắt đầu.
  - + Phụ lưu là các sông cung cấp nước cho dòng chảy chính.
  - + Chi lưu là các sông tiêu (thoát) nước cho dòng chính.
  - + Lưu vực sông là vùng đất cung cấp các loại nước cho một dòng sông.
  - + Sông chính, phụ lưu và chi lưu tạo thành hệ thống sông.



Hình 18.1. Bản đồ lưu vực sông Hồng và sông Thái Bình

**\* Chế độ nước sông**

- *Chế độ nước sông* là dòng chảy của sông trong năm. Để theo dõi chế độ nước sông, người ta đo lưu lượng dòng chảy.

- *Nguồn cung cấp nước cho sông*: nước mưa, băng, tuyết, nước ngầm, ao, hồ,...

+ Phần lớn các sông có nguồn cung cấp nước là mưa, chế độ nước rất rõ rệt, mùa mưa cũng là mùa lũ của sông.

+ Một số nơi vùng ôn đới, nguồn cung cấp nước của sông là băng, tuyết tan nên mùa lũ thường vào mùa xuân và đầu hè.

+ Một số sông có nguồn cung cấp nước là nước ngầm hoặc hồ, những sông này là những sông nhỏ, chế độ nước khá điều hoà.

+ Sông có nhiều nguồn cung cấp nước, chế độ nước sông thường phức tạp, diễn biến của lũ thường khó lường.

- *Hậu quả*: Lũ thường gây nguy hiểm cho người và thiệt hại về tài sản.

**\* Sử dụng tổng hợp nước sông, hồ**

- Ý nghĩa

+ Góp phần khai thác tốt nhất các giá trị của sông, hồ.

+ Bảo vệ môi trường nước và phát triển bền vững.

- Giá trị to lớn của sông, hồ

+ Nguồn nước cung cấp cho các nhu cầu sản xuất và sinh hoạt.

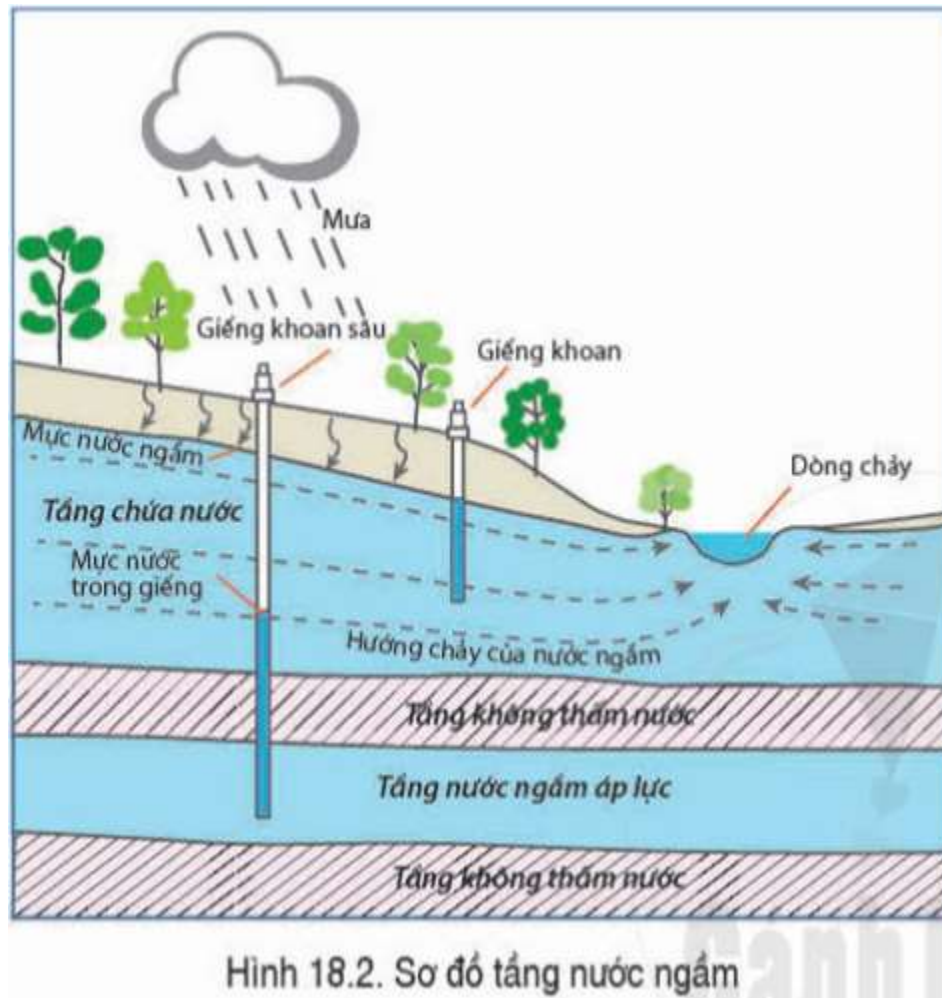
+ Phát triển nghề đánh bắt cá và nuôi thủy sản.

+ Phát triển giao thông đường thủy.

+ Phát triển du lịch sinh thái, nghỉ dưỡng và thủy điện.

**2. Nước ngầm và băng hà****\* Nước ngầm**

- *Khái niệm*: Là lớp nước do một phần nước mưa hay tuyết tan được ngấm xuống đất và xuống sâu qua các tầng đá, được giữ lại trong các lỗ hổng của đất, các lỗ hổng và khe nứt của đá.



- Vai trò của nước ngầm

+ Nước ngầm được sử dụng nhiều trong đời sống và sản xuất.

+ Những nguồn nước khoáng ngầm (làm nước khoáng đóng chai, tắm chữa bệnh,...).

+ Ở vùng khô hạn, nước ngầm thành nguồn nước tưới tiêu trong nông nghiệp.

-> Cần khai thác nước ngầm một cách khoa học, sử dụng tiết kiệm và không được làm ô nhiễm nguồn nước ngầm.



Hình 18.3. Nông trại Rum là nông trại lớn của Gioóc-đan được xây dựng trên sa mạc Wa-di Rum, sử dụng hoàn toàn nguồn nước ngầm. Đây là nơi cung cấp nguồn thực phẩm chủ yếu cho Gioóc-đan.



**\* Băng hà**

- *Khái niệm:* Là những khối băng khổng lồ, dịch chuyển chậm trên đất liền, đặc biệt là trên sườn núi, thường cuốn theo các tảng đá lớn và làm thay đổi địa hình.

- *Đặc điểm và vai trò*

+ Băng hà giữ tới hơn 99 % lượng nước ngọt trên thế giới.

+ Băng trên các đỉnh núi là nguồn cấp nước quan trọng cho nhiều dòng sông lớn.

+ Nhiều khối băng hà trên các đỉnh núi cao và Nam Cực, ở đảo Greenland đang tan.

- *Nguyên nhân:* Do hiện tượng nóng lên toàn cầu, biến đổi khí hậu,...

- *Hậu quả:* Gây ra nhiều hậu quả về môi trường, cản trở vận tải đường biển,...



Hình 18.4. Hình ảnh một băng son (núi băng trôi)